

Llapis al mig

El mestre dóna a cada equip un full amb tantes preguntes o exercicis sobre el tema que treballen a classe com membres tingui l'equip de base (generalment quatre). Cada estudiant ha de fer-se càrrec d'una pregunta o exercici:

- Ha de llegir-lo en veu alta i ha de ser el primer en l'exercici o en opinar sobre com respondre la pregunta.
- A continuació, demana l'opinió de tots els companys d'equip seguint un ordre determinat (per exemple, el sentit de les agulles del rellotge). Ha d'assegurar-se que tots els companys aporten informació i expressen la seva opinió.
- A partir de les diferents opinions, discuteixen i entre tots decideixen la resposta adequada.
- Finalment, es comprova que tots entenen la resposta a l'exercici tal i com ho han decidit entre tots. També es comprova que saben anotar-la al quadern.

Es determina l'ordre dels exercicis. Es deixen els llapis o bolígrafs al centre de la taula quan un estudiant llegeix en veu alta la seva pregunta o exercici i durant tot el procés d'expressió d'opinions i decisió de la resposta correcta. Això indica que, en aquells moments, només es pot parlar o escoltar, però no escriure. Quan tothom té clar què és el que s'ha de fer o respondre en aquell exercici, cadascú agafa el seu llapis i escriu o fa l'exercici en qüestió en el quadern. En aquest moment no es pot parlar, només escriure.

A continuació, es tornen a posar els llapis al mig de la taula i se segueix de la mateixa manera amb una altra pregunta o qüestió, aquesta vegada dirigida per un altre alumne.

Críteris per potenciar la participació i la interacció:

- En les successives aplicacions d'aquesta estructura, cada membre de l'equip ha de tenir l'oportunitat de ser el que inicia la ronda, el que dirigeix la realització del primer exercici, el qual sempre és el primer en donar la seva opinió sobre com es resol o es fa. D'aquesta manera, s'assegura que tothom té l'oportunitat d'opinar sense que ho hagi fet abans cap altre company.
- Si el primer de la ronda és un alumne amb més dificultats d'aprenentatge, pot rebre alguna ajuda prèvia («A tu et tocarà dirigir aquest exercici en la sessió del matí: Com creus que s'hauria de resoldre?»...) o alguna ajuda en forma de pista d'algun company d'equip en la mateixa sessió, mai dictant-li directament el que ha de dir.
- Després que un alumne hagi llegit l'exercici i hagi donat la seva opinió, la resta intervenen seguint un ordre determinat i estricte, evitant en tot moment que algú s'avanci i digui (i imposi) el que s'ha de fer.
- S'ha d'evitar que algú imposi el seu punt de vista. Potser en un equip acabin fent el que creu un determinat membre, però sempre després de què tots hagin opinat i hagin tingut l'oportunitat d'expressar el seu punt de vista. Els participants més introvertits o tímids han de ser estimulats pels companys o el mestre de manera que perdin la por a participar.
- S'ha de fomentar la discussió, el diàleg, el consens (interacció simultània) i evitar la precipitació i les respostes improvisades o poc reflexionades.
- No és necessari que hi hagi quatre exercicis per fer. En funció del temps, poden fer-se'n tres, dos o inclús un de sol, però respectant sempre l'ordre d'intervenció i els dos moments (“llapis al mig” a l'hora de parlar; “silenci” a l'hora d'escriure).
- Possibles usos de l'estructura al llarg d'una unitat didàctica:

Taula 6

<i>Estructura</i>	<i>Abans de la UD</i>	<i>A l'inici de la UD</i>	<i>Durant la UD</i>	<i>Al final de la UD</i>
Llapis al mig	Fer exercicis per conèixer les idees prèvies sobre el tema que es treballarà.	Respondre qüestions per controlar la comprensió d'una explicació.	Resoldre problemes, respondre qüestions, fer exercicis... sobre el tema que s'està treballant.	Respondre qüestions o construir frases que resumeixin les idees principals del tema treballat.